

A szabadságuktól megfosztott illegális migránsokkal kapcsolatos biztonsági intézkedések

*Kivonat a 19. Általános Jelentésből,
Magyarul publikálva 2009-ben*

Előzetes megállapítások

75. Az 1997-ben kiadott 7. Általános Jelentés lényegi részében a CPT bizonyos mértékben részletezi álláspontját a szabadságuktól idegenrendészeti jogszabályok alapján megfosztott külföldi állampolgárokkal („idegenrendészeti fogvatartottak”) kapcsolatos biztonsági intézkedésekről és feltételeiről, valamint arról, milyen véleményt fogalmazott meg ezeknek az embereknek a kiutasításáról.¹ A közbeeső időszakban a CPT gyakran látogatott el olyan fogvatartási központokba, amelyeket kifejezetten idegenrendészeti őrizet céljából hoztak létre, valamint rendőrőrsökre és büntetésvégrehajtási intézetekbe is, amelyeket több országban a mai napig befogadnak idegenrendészeti fogvatartottakat. Ezek a látogatások túl gyakran erősítették meg a Bizottságnak azt az álláspontját, hogy az idegenrendészeti fogvatartottak különösen ki vannak téve a bántalmazás különféle formáinak, őrizetbe vételük pillanatában, fogvatartásuk és deportálásuk során.

Tekintve ennek a csoportnak a sérülékeny természetét, a CPT számos látogatása során főként azzal foglalkozott, hogyan bánnak az idegenrendészeti fogvatartottakkal. Ezen túlmenően a Bizottság folytatta saját követelményeinek kidolgozását, pl. a 13. Általános Jelentés elkészítését, amelyben iránymutatást ad arról, hogy a külföldi állampolgárokat, köztük az idegenrendészeti fogvatartottakat hogyan kell légi úton deportálni.²

76. Ebben a 19th Általános Jelentésben a CPT kifejti nézeteit azokról a biztonsági intézkedésről, amelyeket az őrizetbe vett illegális migránsokkal kapcsolatosan kell alkalmazni, különös figyelemmel a gyermekekre.³ Az „Őrizetbe vett illegális migránsok” kifejezést olyan személyekre használják, akiket idegenrendészeti jogszabályok alapján fosztottak meg a szabadságuktól, vagy azért, mert törvénytelenül léptek az ország területére (vagy kísérelték meg a belépést), vagy pedig azért, mert tovább tartózkodtak az adott országban, mint amilyen időtartamra az engedélyük szólt.

Fontos megjegyezni, hogy a menedékkérők nem tekintendők illegális migránsoknak, bár egy menedékkérő válhat illegális migránssá, ha visszautasítják a menedékkérelmét, és bevonják a tartózkodási engedélyét. Ha egy menedékkérőt megfosztanak a szabadságától kérelme elbírálása előtt, széles körű biztosítékrendszerre van szükség, amelynek összhangban kell lennie az illető

¹ Lásd a CPT/Inf (97) 10 dok. 24-36 pontjait.

² Lásd a CPT/Inf (2003) 35 dok. 27-45 pontjait.

³ Ez nem jelenti azt, hogy a gyermekek alkotnák az egyetlen sérülékeny csoportot. Például az idősek és a kísérő nélküli nők is sebezhetőek.

státuszával és amely meghaladja, az illegális migránsok esetében alkalmazhatóakat, amit az alábbi paragrafusokban foglalunk össze.⁴

77. Látogatásai során a CPT megállapította, hogy az Európa Tanács több Tagállama összehangolt erőfeszítést tesz annak érdekében, hogy javítsa az törvénytelen bevándorlók fogvatartásának feltételeit. Ugyanakkor még mindig túl gyakran találkozik a CPT olyan esetekkel, amikor a szabadságuktól megfosztott illegális bevándorlókat, de néha még a menedékkérőket is olyan létesítményekben helyeznek el, amelyek teljesen alkalmatlanok erre a célra. Jól példa erre egy elhagyott raktár, ahol illemhelyek csak korlátozott számban vannak, vagy teljesen hiányoznak, az ágyak vagy matracok összezsúfolva hevernek a padlón, akár száz embert is összezárnak több hétre vagy hónapra, hasznos foglalkoztatás vagy szabadtéri tevékenység lehetősége nélkül, a higiéniai viszonyok pedig siralmasak. A CPT küldöttségek továbbra is találkoznak esetekkel, amikor illegális migránsokat rendőrörsökön tartanak őrizetben, ahol a körülmények még a huszonnégy órás őrzés feltételeinek sem felelnek meg, nem hogy a több hetesnek.

Néhány államban az illegális bevándorlókat börtönben tartják fogva. A CPT álláspontja szerint a börtön pusztá jellegénél fogva nem alkalmas arra, hogy olyan személyt tartsanak fogva benne, aki nem ítélték el bűncselekmény elkövetése miatt, és még csak nem is gyanúsítják ilyesmivel. Érdekes módon a CPT által meglátogatott különféle intézetekben a börtönigazgatók és a személyzet tagjai gyakran egyetértenek velük abban, hogy sem megfelelő felszerelésük, sem elégséges személyzetük nincs arra, hogy felügyeljék az illegális migránsokat. Ebben az összefüggésben a CPT ismételten hangsúlyozza, hogy az illegális migránsok számára fenntartott központokban a személyzet feladata különösen nehéz. Éppen ezért a személyzet tagjait gondosan kell kiválogatni és megfelelő kiképzésben kell részesíteni.

78. Bár az Európa Tanács Tagállamaiban számos fogvatartási létesítmény működik az illegális bevándorlók számára, még mindig nincs olyan átfogó jogszabály, amely az európai földrész egészére kiterjedne.⁵ és meghatározza a szabadságuktól megfosztott illegális migránsokra vonatkozó minimális követelményeket és biztonsági intézkedéseket, figyelembe véve ennek az embercsoportnak a sajátos szükségleteit.

A 2006-os Európai BörtönSzabályzat azokra az illegális bevándorlókra vonatkozik, akiket börtönökben tartanak fogva. Ugyanakkor a Szabályzathoz fűzött Megjegyzésekben hangsúlyozzák, hogy elviekben az idegenrendészeti fogvatartottakat nem szabadna börtönben elhelyezni. Ezért a Szabályzat nem foglalkozik az illegális bevándorlók sajátos igényeivel és jogállásával, így például azokkal a kérdésekkel, amelyek a deportálási eljárások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatosak. Itt meg kell jegyezni, hogy az európai emberi jogi konvenció 5 (1) cikke alapján az illegális migránsokat akkor lehet megfosztani a szabadságuktól, ha a deportálásukról intézkednek, vagy pedig akkor, ha ezáltal megelőzhető az engedély nélküli belépésük az ország területére. A szabadságtól való megfosztás célja az illegális migránsok esetében tehát egészen más, mint azoknál, akiket börtönben tartanak fogva akár előzetes letartóztatásban, akár jogerős ítélet alapján.

⁴ A menedékkérők esetében bizonyos nemzetközi biztonsági intézkedések az 1951. évi Genfi Menekültügyi Egyezményből és annak 1967-es Jegyzőkönyvéből erednek. Emellett az Európai Unió jogszabályai, különösen a Tanács 2003/9/EK irányelve (2003. január 27.) a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról, több garanciát is bevezetett; ugyanakkor ezt a jogszabályt kizárólag az EU tagországaira lehet alkalmazni. Hivatkozni kell még az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által 2009. július 1-én elfogadott Útmutatásokra az emberi jogok védelméről a gyorsított menedékjogi eljárások során.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról, egyebek mellett meghatározza a szabadságuktól megfosztott törvénytelen migránsokra vonatkozó követelményeket. Ez az irányelv a legtöbb EU tagországban és még néhány másik országban is érvényes, és 2010 végére be kell, hogy épüljön a nemzeti törvényekbe.

79. Az illegális migránsok esetében a fogvatartás feltételeinek tükrözniük kell a szabadságtól való megfosztás jellegét, amennyiben csak kevés korlátozást szabad elrendelni, és sokféle tevékenységre kell lehetőséget adni. A fogva tartott illegális migránsoknak például minden lehetőséget meg kell adni ahhoz, hogy érdemi kapcsolatot tarthassanak fenn a külvilággal (beleértve a gyakori telefonálás és látogatófogadás lehetőségét is), és a fogvatartás helyszínénél szolgáló létesítményen belül csak a lehető legkisebb mértékben szabad korlátozni a mozgásszabadságukat. De még ha a börtönökben történő fogvatartás feltételei meg is felelnek ezeknek az előírásoknak – és ez biztosan nem minden esetben teljesül -, a CPT úgy véli, hogy az illegális migránsok börtönben történő elhelyezése alapvetően hibás elképzelés, a fent ismertetett okok miatt.

80. Az általánosabb vizsgálat azt mutatja, hogy bizonyos országokban a hatóságok rutinszerűen alkalmazzák az illegális migránsok közigazgatási őrizetbe vételét deportálás előtt, néha határidő vagy bírósági felülvizsgálat lehetősége nélkül. Egyértelmű, hogy az automatikus közigazgatási fogvatartás ilyen feltételek mellett ellentétes lehet egyebek mellett az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogával. A CPT álláspontja szerint az Államoknak szelektíven kell eljárniuk azon joguk gyakorlása során, hogy az illegális migránsokat megfoszthatják a szabadságuktól; fogvatartást csak minden egyes eset alapos kivizsgálása után szabad elrendelni.

Alapjogok a szabadságtól való megfosztás kezdeti szakaszában

81. A CPT úgy véli, hogy a fogvatartott illegális migránsoknak már a szabadságtól való megfosztás első pillanatától kezdve alapvető jogokat kell élvezniük, ugyanolyan módon, mint a fogvatartott személyek más kategóriáinál. Ezek a jogok a következők: (1) ügyvédhez jutás joga, (2) jog az orvosi kezeléshez (3) annak a joga, hogy tájékoztathassa egy rokonát vagy választása szerinti harmadik személyt a fogvatartásáról.

82. Az ügyvédhez jutás jogának magában kell foglalnia azt a jogot, hogy négyszemközt beszélhessen vele, valamint a jogisegélyszolgálathoz való hozzáférést is tartózkodási engedély kiadásával, fogvatartással és deportálással kapcsolatos ügyekben. Ebből következik, hogy amikor illegális migránsok nem engedhetik meg maguknak, hogy saját ügyvédet fogadjanak és fizessenek meg, ingyenes jogsegély lehetőségét kell a számukra biztosítani.

Továbbá minden újonnan érkezett fogvatartottat haladéktalanul orvosi vizsgálatban kell részesíteni, vagy egy orvos irányítása alatt dolgozó szakképzett ápolónak kell megvizsgálnia. Az orvoshoz jutás jogának magában kell foglalnia azt a jogot is - ha az illegális migráns úgy kívánja - hogy a vizsgálatot egy általa kiválasztott orvos végezze; ebben az esetben azonban a fogvatartottól kérhető a vizsgálat költségeinek megtérítése.

Egy rokon vagy más, az adott személy választása szerinti harmadik személy értesítése az őrizetbevételről sokkal könnyebbé válik, ha az illegális migránsok számára megengedik, hogy megtarthassák mobiltelefonjukat a szabadságtól való megfosztás idejére, vagy legalábbis használhassák azokat.

83. Ezen három alapjogon felül a nemzetközi egyezmények elismerik a fogvatartott illegális migránsoknak azt a jogát is, hogy konzuli segítséget kérjenek. Ugyanakkor, mivel nem minden illegális migráns akarja felvenni a kapcsolatot saját országa hatóságaival, az érintett személyre kell bízni, hogy kíván-e élni ezzel a joggal.

84. Rendkívül fontos, hogy az újonnan érkezett illegális migránsokat azonnal tájékoztassák ezekről a jogaikról olyan nyelven, amelyet megértenek. Ebből a célból az minden esetben tájékoztatni kell egy őket olyan dokumentum formájában, amely ismerteti a rájuk vonatkozó eljárást és a jogaikat. Ezt a dokumentumot minden olyan nyelven elérhetővé kell tenni, amelyet a fogvatartottak általában beszélnek, és ha lehetséges, fel kell kínálni nekik a tolmácsolás lehetőségét.

Általános biztonsági intézkedések a szabadságvesztés során

85. A szabadságtól való megfosztás minden egyes esetét szabályszerű egyéni letartóztatási parancsnak kell megelőznie, amelyet azonnal elérhető módon kell tárolni abban az intézményben, ahol az őrizetést elhelyezték; a letartóztatási parancsot a szabadságtól való megfosztás kezdetén ki kell állítani, vagy azt követően a lehető leghamarabb. Ez az alapkövetelmény ugyanúgy érvényes azokra az illegális migránsokra is, akiket megfosztottak a szabadságuktól. Továbbá megerősíti a rendvédelmi szervek által őrizetbe vett személyek alapvető biztonságát szolgáló garanciákat, ha minden ilyen személyről egyetlen, mindenre kiterjedő fogvatartási kartotékot vezetnek, ahol minden, a fogva tartásával kapcsolatos információt és megtett intézkedést feljegyeznek.

86. A fogva tartott illegális migránsoknak élvezniük kell a hatékony jogorvoslat előnyét, melynek révén egy bírói testület rövid idő alatt felülvizsgálhatja szabadságtól való megfosztásuk törvényességét. Ennek a bírósági felülvizsgálatnak részét kell, hogy képezze a szóbeli meghallgatás térítés mentes jogsegély szolgálattal, amennyiben szükséges tolmácsolással, azoknak a számára, akik nem tudnak ügyvédet fogadni. A fentiek mellett az illegális bevándorlókat kifejezetten tájékoztatni kell a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségekről. A fogvatartás meghosszabbításának indokoltságát rendszeres időközönként felül kell vizsgálnia egy független hatóságnak.

87. Lehetővé kell tenni, hogy a fogva tartott illegális migránsok folyamatosan beszélhessenek ügyvéddel vagy orvossal, és meglátogathassák őket civil szervezetek képviselői, családtagok vagy más, általuk megjelölt személyek, és telefonon is tarthassanak ezekkel kapcsolatot.

Ha egy család több tagját fosztanak meg szabadságától az idegenrendészeti jogszabályok alapján, mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy ne különítsék el őket.

88. Mind az illegális migránsoknak, mind pedig a személyzetnek az az érdeke, hogy egyértelmű házi rendszabályok legyenek minden olyan létesítményben, ahol embereket tartanak fogva, és ezeket a szabályokat minden olyan nyelven közzétegyék, amelyet a létesítményben használni szoktak. A házi rendszabályok legyenek elsősorban tájékoztató jellegűek, kérdések széles körével kell foglalkozniuk, valamint azokkal a jogokkal és kötelezettségekkel, amelyek lényegesek lehetnek a fogvatartottak mindennapi életében. A házi rendszabályoknak tartalmazniuk kell a fegyelmi eljárásokat is, és biztosítani kell ezekben a fogvatartottak számára azt a jogot, hogy meghallgassák őket azokkal a vétségekkel kapcsolatosan, amelyeket állítólag elkövettek, és hogy a kiszabott büntetés ellen fellebbezhessenek egy magasabb szintre. Ilyenfajta szabályok nélkül fennáll annak a kockázata, hogy kialakul egy nemhivatalos (és ellenőrizhetetlen) fegyelmi rendszer.

Amennyiben biztonsági okokból vagy az illegális migránsok saját védelmére elkülönítést alkalmaznak, ezeket az eljárásokat hatásos biztonsági intézkedéseknek kell kísérniük. Az érintett személynek tájékoztatást kell kapnia arról, hogy milyen okból rendelték el intézkedést ellene, és kapjon lehetőséget arra is, hogy kifejtse véleményét az ügyről még az intézkedés végrehajtása előtt, valamint hogy az intézkedést egy felsőbb hatóságnál megtámadhassa.

89. Az illegális migránsok fogvatartására használt intézmények független monitoringja fontos eleme a bántalmazás megelőzésének, általánosabb értelemben pedig a kielégítő fogvatartási körülmények biztosításának. A teljes hatékonyság érdekében a monitoring látogatások legyenek gyakoriak, de ne jelentsék be őket előzetesen. A fentiek mellett a monitoring testületek kapjanak jogot arra, hogy négy szemközt kérdezhessék ki az illegális migránsokat, és vizsgálhassanak meg minden olyan kérdést, amely a velük való bánásmóddal kapcsolatos (a fogvatartás tárgyi körülményei, a fogvatartási nyilvántartások és más dokumentációk, a fogva tartott személyek jogainak gyakorlása, egészségügyi ellátás, stb.).

Az egészség megőrzésével kapcsolatos biztonsági intézkedések

90. Az illegális migránsok egészségi állapotának felmérése a szabadságtól való megfosztás ideje alatt alapvető kötelesség minden egyes fogvatartott iránt csakúgy, mint az illegális migránsok egészének csoportja iránt. Az illegális migránsok mentális és fizikai egészségét negatívan befolyásolhatják az őket ért korábbi traumák. Emellett a megszokott személyes és kulturális környezet elvesztése és a jövővel kapcsolatos bizonytalanság mentális leépüléshez vezethet, ami felerősítheti a már meglévő depressziós, szorongásos és poszttraumás zavarok tüneteit.

91. Minimális követelményként, minden olyan központban, ahol illegális migránsokat tartanak fogva, napi rendszerességgel jelen kell lennie egy szakápolói végzettséggel rendelkező személynek. Ennek a személynek a feladata különösen az újonnan érkezettek egészségügyi vizsgálatának a lefolytatása (különös tekintettel a fertőző betegségekre, ezen belül is a tuberkulózisra), az orvosi vizsgálatra irányuló kérések begyűjtése, annak a biztosítása, hogy a felírt gyógyszereket rendelkezésre bocsássák és kiadják a betegeknek, az egészségügyi dokumentáció vezetése és az általános higiéniai körülmények felügyelete.

92. Nyilvánvaló, hogy be kell tartani az orvosi titoktartás szabályait ugyanúgy, mint a börtönön kívüli társadalomban, és külön ügyelni kell arra, hogy illegális migránsok orvosi kartotékjaihoz ne férhessenek hozzá a börtön nem-egészségügyi személyzetének tagjai, ezért ezeket a kartotékokat az ápoló vagy az orvos köteles elzárt helyen őrizni. Ezen túlmenően, a fogvatartott személyek minden orvosi vizsgálatát az őrszemélyzet hallótávolságán kívül, illetve ha az érintett orvos másképp nem kéri az adott esetben, a személyzet számára nem látható módon kell elvégezni.

Valahányszor az egészségügyi és/vagy ápolószemélyzet nem tud megfelelő diagnosztikai vizsgálatot végezni nyelvi problémák miatt, késelem nélkül a rendelkezésükre kell bocsátani egy képzett tolmácsot. Ezen túlmenően, a fogva tartott illegális migránsokat mindenre kiterjedően tájékoztatni kell arról, milyen kezelést ajánlanak nekik.

Három egyéb fontos biztonsági intézkedés

93. A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód tiltása azt a kötelezettséget is magában foglalja, hogy senkit nem szabad olyan országba küldeni, ahol megalapozottan vélelmezhető, valós a kockázata annak, hogy kínzásnak vagy más bántalmazásnak fogják alávetni. Ennek megfelelően, az illegális migránsok számára lehetővé kell tenni menedékjogi eljárás (vagy más, tartózkodási engedély megszerzésére irányuló eljárás) elindítását, amely garantálja mind a titoktartást, mind más országok emberi jogi helyzetének objektív és független vizsgálatát; egyedi vizsgálatot kell végezni arról, hogy a származási országba vagy egy harmadik országba történő deportálás esetén mekkora a bántalmazás kockázata. A CPT aggályosnak tartja, hogy bizonyos országokban a törvény szerint csak az országba vagy a fogvatartás helyére történő beérkezést követő néhány napon belül lehet beadni a menedékkérelmet, a határidőn túl érkezett kérelmeket nem veszik figyelembe. Ez a fajta hozzáállás növeli annak az esélyét, hogy a menedékkérőt egy olyan országba küldjék, ahol valós a kínzás vagy más bántalmazás veszélye.

94. Ebben az összefüggésben a CPT-nek súlyos kifogásai vannak az iránt a több országban alkalmazott hozzáállás iránt, hogy feltartóztatják az illegális migránsokat szállító tengeri hajókat, a menekülőket pedig visszafordítják Észak- vagy Északnyugat-Afrikába. Állítólag bizonyos nyugat-európai szárazföldi határoknál hasonló gyakorlatot folytatnak.

Azok az országok, amelyek ilyen magatartást írnak elő illetve ilyen gyakorlatokat folytatnak, azt kockáztatják, hogy megsértik a “non-refoulement” elvét, amely a nemzetközi emberi jogoknak és az Európai Unió jogrendszerének egyaránt a részét képezi. Ez különösen érvényes azokban az esetekben, amikor azok az országok, ahová az illegális migránsokat vissza akarják küldeni, nem ratifikálták az 1951. évi Genfi Egyezményt a menekültek helyzetéről, illetve nem csatlakoztak az egyezményhez.

95. A Miniszteri Bizottság által 2005. május 4-én elfogadott Kitoloncolásról szóló húsz iránymutatás alapján a kiutasítási végzéseket minden egyes esetben a nemzeti jogszabályok és eljárások szerinti döntés alapján kell kiadni, a nemzetközi emberi jogi kötelezettségeknek megfelelően. A kiutasítási végzést írásban kell átadni az érintett személynek. Ezen túlmenően lehetőséget kell adni a végzés elleni fellebbezésre, a deportálást pedig csak akkor szabad végrehajtani, amikor a fellebbezést elbírálták. Az eljárásnak ebben a szakaszában is garantálni kell ügyvéd és tolmács segítségét.

96. Harmadszor, olyan helyek esetében, ahol hatósági kötelezés alapján embereket fosztanak meg szabadságuktól, a CPT következetesen azt ajánlja, hogy az orvos egy erre a célra rendszeresített formanyomtatványon szabályszerűen jegyezzen fel minden olyan esetet, amikor valamilyen bántalmazási nyomot vagy sérülést észlelt olyan személyen, akit állítólagosan bántalmaztak, az adott személynek az ügyre vonatkozó közlésével és az orvos következtetéseivel együtt (rögzítve, hogy az adott személy elmondása és az észlelt sérülések mennyire vannak összhangban). Ugyanilyen feljegyzést kell készíteni a bántalmazásra utaló kifejezett állítás hiányában is, akkor, ha okkal vélelmezhető, hogy bántalmazás történt. Legyenek megfelelő eljárások annak a biztosítására, hogy valahányszor az orvos olyan sérüléseket dokumentál, amelyek megfelelnek az érintett személy állításainak (vagy amelyek ilyen állítások hiányában is egyértelműen bántalmazásra utalnak), a feljegyzést minden esetben küldjék meg az illetékes bírói vagy ügyési hatóságoknak.

További, gyermekekre vonatkozó biztonsági intézkedések

97. A CPT álláspontja szerint minden erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy kiskorú illegális migráns esetében ne kelljen a szabadságtól való megfosztáshoz folyamodni.⁶ A „gyermek érdeke a legfontosabb” elvet követve, amelyet az Egyesült Nemzetek Gyermejjogi Egyezményének 3. cikke határoz meg, a gyermekek fogvatartása, beleértve a kísérő nélküli és a gondviselőjüktől elszakított gyermekeket is,⁷ csak ritkán indokolt, és a Bizottság álláspontja szerint semmiképpen nem motiválhatja kizárólag a letelepedési engedély hiánya.

Ha kivételes esetben egy gyermeket vesznek őrizetbe, a szabadságtól való megfosztás időtartama legyen a lehető legrövidebb; és minden erőfeszítés kötelező annak érdekében, hogy azonnal szabadon engedjék a kísérő nélküli vagy elszakított gyermekeket a fogvatartási létesítményből, és megfelelő gondozásba helyezték őket. Emellett, a gyermekek sérülékenysége miatt, további biztonsági intézkedéseket kell alkalmazni olyankor, amikor gyerekeket vesznek őrizetbe, különösen akkor, ha a gyerekeket elszakítják szüleiktől vagy más gondviselőjüktől, vagy ha nincs kísérőjük, nincsenek jelen a szüleik, gondviselőik vagy rokonaik.

⁶ Ha kétségek merülnek fel az iránt, hogy egy adott illegális migráns kiskorú-e (vagyis 18 év alatti-e), a kérdésest személy mindaddig kiskorúként kell kezelni, amíg az ellenkezője be nem bizonyosodik.

⁷ A „kísérő nélküli gyermekek” (más kifejezéssel kísérő nélküli kiskorúak) olyan gyermekek, akiket elszakítottak mindkét szülőjüktől és más rokonaiktól, és akiről nem gondoskodik olyan felnőtt, akinek a törvény vagy a szokások alapján ez a feladata lenne. Az „elszakított gyermekek” olyan gyermekeket jelent, akiket elszakítottak mindkét szülőjüktől, vagy korábbi törvényes vagy szokásjog szerinti elsődleges gondviselőjüktől, de a rokonaiktól nem feltétlenül. Ezért ez a kategória magában foglalhatja azokat a gyermekeket is, akiket más felnőtt családtagok kísérik.

98. Amilyen hamar csak lehetséges azt követően, hogy a hatóságok tudomást szereznek gyermek jelenlétéről, egy szakképzett személynek le kell bonyolítani egy kezdeti interjút olyan nyelven, amelyet a gyermek megért. Fel kell mérni a gyermek sajátos sebezhető pontjait, beleértve a korral, egészségi állapottal és pszichoszociális tényezőkkel kapcsolatos sérülékenységeket és azt is, hogy mitől kell megvédeni, mint például erőszaktól, emberkereskedelemtől vagy traumától. A szabadságuktól megfosztott, kísérő nélküli vagy elszakított gyermekek számára azonnali és ingyenes hozzáférést kell biztosítani jogi és más szükséges segítséghez, beleértve gyám vagy jogi képviselő kijelölését is. Felülvizsgálati mechanizmusokat is be kell vezetni annak érdekében, hogy figyelemmel tudják kísérni a gyámok által nyújtott védelem mindenkori minőségét.

99. Lépéseket kell tenni annak a biztosítása érdekében, hogy azokban az intézményekben, ahol gyermekeket tartanak fogva, rendszeresen jelen legyen egy pszichológus és egy szociális munkás, akik a rászorultakkal egyénileg is foglalkoznak. A bántalmazás elleni védelem egy másik formája az, ha a személyzet tagjai között férfiak és nők egyaránt vannak; a vegyes férfi-nő jelenlét jótékony hatással lehet az őrzés étoszára, és a normalitást erősíti a fogvatartási helyszínen. A szabadságuktól megfosztott gyermekek számára többféle konstruktív tevékenységet kell felkínálni (különösen ügyelve arra, hogy a gyermek folytathassa iskolai tanulmányait).

100. A kihasználás veszélyének korlátozása érdekében különleges intézkedéseket kell tenni azoknál a lakókörleteknél, amelyek gyermekek számára is alkalmasak, például el kell őket különíteni a felnőttektől, kivéve ha a gyermek érdekei kifejezetten ennek az ellenkezőjét indokolják. Ez például olyan esetben fordulhat elő, amikor a gyermekek szülei vagy más közeli rokonaik társaságában vannak. Ebben az esetben minden erőfeszítést meg kell tenni azért, hogy a családot ne kelljen szétszakítani.